

И. 488(5)

ИЗВ. № 953

ДОКУМЕНТИ ХВЪРЛЯЩИ СВЕТЛИНА ВЪРХУ УСЛОВИЯТА
НА ЖИВОТ НА П.Р.СЛАВЕЙКОВ СЛЕД НАПУСКАНЕ УЧИ-
ТЕЛСТВУВАНЕТО ВЪВ ВАРНА И УСТАНОВЯВАНЕТО МУ В
ЦАРИГРАД

Често пъти неочаквано откриване на името в стопански документи ни дават допълнителни сведения за изтъкнати наши дейци на литературата и културния живот в епохата на Възраждането. Такъв е случая с откриване на името в търговските книги на фирмата Бостанджииоглу § Райкович-Търновци в Цариград, известния наш възрожденец-поет и писател П.Р.Славейков. В първия момент, поради това, че не бяха посочени първите инициали, не бях сигурен че се отнася за него. Но впоследствие когато името се откри повторно и бяха посочени и инициалите, то бе установено, че се касае несъмнено за него. Интересна към данните от търговските книги се увеличи, като среднах в кн. 1 на "Музеи и паметници на културата", статията от Велко Тонев "За учителствуването на П.Р.Славейков и Виктория Н.Живкова/Вела Благоева/ във Варна преди Освобождението".

Изтъкнатите доводи на автора намираха потвърждение от неочакван източник, но се пораждаха и други въпроси.

Но да преминем към съществото на въпроса:

В своята автобиография Славейков изтъква, че е учителствувал след второто си ходене в Цариград, в Трявна, след това в Търново и Ески Джумая и най-после за кратко време във Варна. Като не уточнява кога точно ~~хвяхт~~ е заминал през 1864 г. от Варна за Цариград, той казва, "че от тая минута почнува продължителната ми деятелност в столицата на турската империя".

Тъй-като във въпросните книги става дума и за търговски оборот в панаира в Ески Джумая, в който град Славейков е бил учител до януари 1864 г. и понеже въпросните търговци са търновци, то данните ще хвърлят светлина и за икономическия ни живот по това време и за връзките и познанството на Славейков с въпросните търговци, т.е. търговци имащи кантора и в Цариград.

Ето някои от записванията в дневника и за вземанията и плащанията по време на панаира на фирмата през годините 1865, 1866 г.

1865 г. - 10 май

Касата за събраните в панаира на Тодоро Бостанджииоглу и Райкович 97955.50 гроша

Разни кредитори на каса за броените в панаира

21069 гроша

3 а броените в панаира на Андониади

4300 гроша

1866 - 1 май

Разни кредитори на каса за броените в Джумая панаир

17327.25 гроша

2 май

Долните на Тодор Бостанджииоглу и Райкович за приетите ни в панаира

108290.25 гроша

Касата за притетие в брой камбиали на Хавеле Пенков и Вениамин

107160.25 гроша
1130

108290.25 гроша

Др. Велко Тонев на базата на разполагаемия му документ-материал уточнява, че въпреки, че сеуговорил за учител от 8 ноември 1864 година, то той е учителствувал само през декември 1864 г., след което е заминал за Цариград. Освен това той изглежда се двоуми дали да остане за учител във Варна, или да приеме да отиде в Цариград във връзка с превода и печатането на Новия Завет. Според В. Тонев на 4. I. 1865 г. е сигурно, че той е отишъл в Цариград, тъй-като именно на жена си в Трявна с тая дата. И действително записаното с тая дата в търговските книги потвърждава това, защото той е взел 250 гр.